

KOSGEB GİRİŞİMCİLİK EĞİTİMİNİN GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ ÜZERİNE ETKİSİ VE BİR ARAŞTIRMA

EFFECTIVE AND INVESTIGATION ON ENTREPRENEURSHIP TRENDS IN KOSGEB ENTREPRENEURSHIP TRAINING

Yrd. Doç. Dr. R. Vedat SÖNMEZ

Şırnak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Şırnak/Türkiye

ÖZ

Ekonomi dünyasında son dönemlerde girişimcilik, istihdamın ve refahın kaynaklarından biri olarak dikkat çekmekte ve ülke kalkınmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Birçok kamu kurumu ve özel finans kuruluşları girişimcileri desteklemekte ve danışmanlık yapmaktadır. Küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleme ve geliştirme daire başkanlığı olarak ifade edilen Kosgeb son yıllarda artan bir oran da girişimcileri desteklemektedir. Kosgeb'in verdiği destek türlerinden biri de yeni girişimci desteğidir. Kosgeb iş fikir olan yeni girişimcilere toplamda yüz elli bin TL. Ye kadar kredi verebilmektedir. Bu kredilerden yararlanmanın ön koşullarından biri Kosgeb'in vermiş olduğu uygulamalı girişimcilik eğitimine katılmaktır. Bu çalışmanın amacı Kosgeb tarafından verilen uygulamalı girişimcilik eğitimlerinin girişimci adaylarının, yenilikçilik, girişimciliğe yönelik heveslilik, iş gören olmama eğilimi ve kararlılıktan oluşan girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini belirlemek ve aralarındaki bağlantıyı araştırmaktır. Yapılan araştırma sonucunda Kosgeb eğitimlerinin, girişimci adaylarının girişimciliğe yönelik heveslilik ve kararlılık eğilimleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu, ancak yenilik ve işgören olmama eğilimleri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kosgeb, girişimcilik, girişimcilik eğitimi, girişimcilik eğilimi

ABSTRACT

In recent decades, economic circles have come to accept entrepreneurship as a source of employment and prosperity, playing a major role in the development of any nation. Many government agencies and private financial institutions support entrepreneurs and provide them with consultancy services. The Small and Medium Enterprises Development Organization (KOSGEB) has been providing increasing amounts of support to entrepreneurs. One form of support provided by KOSGEB are its subsidies for new entrepreneurs. KOSGEB can extend loans of up to 150,000 TL to new entrepreneurs who come up with a business idea. One of the prerequisites to be entitled to such as loan is taking the applied entrepreneurship training provided by KOSGEB. The objective of the present study is to investigate the correlation between the applied entrepreneurship training offered by KOSGEB, and the entrepreneurial outlook which manifests itself as a combination of innovativeness, entrepreneurial ambition, disinclination to work as a wage earner, and determination. The study found that the training provided by KOSGEB has a positive impact on the entrepreneurial ambition and determination of potential entrepreneurs, but not on their innovativeness and disinclination to work as a wage earner.

Key Words: Kosgeb, entrepreneurship, entrepreneurship training,

1.GİRİŞ

Ülke ekonomilerinin kalkınmasında ve yeni istihdam alanlarının yaratılmasında girişimcilik faaliyetlerinin rolü ve önemi günümüz iş dünyasında artan bir trendle devam etmektedir. Küresel ve yerel pazarlarda hızla yaşanan değişimler ve teknolojik gelişmeler yeni ürünlerin üretilmesi ihtiyacını doğurmakta, bu durum yeni girişim faaliyetlerini teşvik etmektedir. Özellikle 2007 yılı Ağustos ayında başlayan ve 2008 yılında tüm dünya ya yayılan küresel ekonomik krizle beraber girişimcilik bir kez daha öne çıkan bir kavram haline gelmiş, girişimcilik faaliyetleri krizden çıkışın yollarından biri olarak görülmüştür. Ülkemizde son dönemlerde girişimcilik faaliyetlerine olan ilgi artmıştır. Girişimci ve girişimcilik faaliyetinin bu denli önem kazanması ile birlikte kamu ve özel sektörde girişimciliğin artması, girişimciliğin önündeki engellerin kaldırılması ve yeni girişimcilerin iş projelerini hayata geçirmeleri için çeşitli destekler sunmuşlardır. Girişimci adaylarına verilen desteklerden biri de küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleme ve geliştirme daire başkanlığı olarak ifade edilen Kosgeb'in yeni girişimcilere verdiği yeni girişimci desteğidir. Girişimciliği teşvik etmenin ve desteklemenin yollarından biride girişimci ve girişimci adaylarına verilen girişimcilik eğitimleridir. Kosgeb girişimcilik faaliyetlerinin daha sürdürülebilir ve karlı olması için girişimci adaylarına girişimcilik eğitimi

vermektedir. Eğitime katılan girişimci adaylarına faizsiz kredi desteği sunmaktadır. Çalışmamızın amacı Kosgeb'in verdiği girişimcilik eğitimlerinin, girişimci adaylarının girişimcilik eğilimi üzerinde bir etkiye sahip olup olmadığını tespit etmek ve aralarındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır.

Kosgeb'in vermiş olduğu eğitimlerde aşağıda belirlenen konular ön plana çıkmaktadır: iş fikri geliştirme ve girişimcilik özelliklerinin sınanması yaratıcılık egzersizleri, sorumlu girişimcilik kavramı ve tecrübe paylaşımı, işletme kavramı, işletme fonksiyonları ve türleri, yönetim planı, mali ve hukuki sorumluluklar, üretim planı, işletme kuruluş şekilleri, iş planı kavramı ve öğeleri, iş planı öğeleri, pazarlama planı, finansal plan, pazar araştırması,

Bu çalışma da; Kosgeb'in sunmuş olduğu uygulamalı girişimcilik eğitimine katılan, yeni girişimci adaylarına yönelik anket çalışması yapılmış, verilen bu eğitimlerin girişimci eğilimini etkileyip etkilemediği araştırmayı amaçlamıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. GİRİŞİMCİ

Yaşanan tarihsel süreç içinde gerek iktisat gerekse yönetim alanında öne çıkan araştırma konularından biri olan girişimci kavramı birçok araştırmacı tarafından farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bilginin ön plana geçtiği ve bir güç olarak kullanıldığı bilgi toplumuna geçiş ile beraber girişimcilik kavramının önemi biraz daha artmıştır (Arıkan, 2004).

Günümüz iş dünyasında küresel ve yerel pazarlarda yaşanan yoğun rekabet şartlarında girişimcilik faaliyetlerinde başarılı olan ülkelerin uluslararası ticarete avantajlı olacağı ifade edilebilir. Başarılı girişimcilik faaliyetlerinin ülke ekonomisindeki bu önemine karşılık kavramın daha iyi anlaşılmasını ve araştırılmasını zorunlu kılmaktadır.

İlk olarak Fransız ekonomist Richard Cantillon tarafından ifade edilen girişimci kavramı ile ilgili çeşitli tanımlamalar yapılmaktadır. Kavramı ortaya atan Cantillon tarafından "henüz belirlenmiş bir bedelle satmak üzere üretim girdilerini ve hizmetlerini bugünden satın alan başka bir deyişle garantisi olmayan, riski üstlenen kişi" olarak tanımlanmıştır (Yaghoubi ve Ahmadi 2010). Girişimci "üretim için bir işe girişen, kalkışan kimse: ticaret, endüstri vb. alanlarda sermaye koyarak girişimde bulunan kimse" (TDK, 2005) dir.

Girişimci üretim faktörleri olarak bilinen emek, sermaye, doğal kaynaklarını bir araya getirerek, iktisadi mal ve hizmetlerin üretilmesi için gerekli faaliyetleri başlatan, bunu gerçekleştirirken de üretim süreci için ihtiyaç duyulan maddi ve maddi olmayan kaynakları temin eden, mal ve hizmetlerin satılacağı pazar alanlarını bulmaya çalışan kişi olarak ifade edilebilir. Girişimcilik, girişimcilerin fırsatları kovalama, risk alma, uygulama ve yeniliğe yönelik süreçlerin tamamına verilen addır. Girişimci, başlattığı faaliyetlerin sonucunda karşılaşılabileceği sonuçları önceden hesaba katan ve sonuçta ortaya çıkabilecek riski üstlenmekten çekinmeyen kimsedir. Bu özellikteki bireyin sadece iş dünyasında faaliyetlerini gerçekleştirmesi gerekmez. Birey bilimde, sanatta, sporda veya başka bir mesleki faaliyeti gerçekleştirirken kendi düzeninin dışında riskli işleri yapabilir. İnsan hayatını kolaylaştıran ve refah yaratan faaliyetler bu şekilde oluşmaktadır. Bu faaliyetlerle beraber genellikle girişimci kavramı söz konusu olduğunda ekonomi alanında faaliyette bulunan birey hatırlanmaktadır (Eyüpoğlu, 2007).

Girişimcinin faaliyetlerini gerçekleştirirken asıl hedefi, kar elde etmektir. Bir başka ifade ile girişimci, bir yandan üretim faktörlerini temin ederek mal ve hizmet üretirken, diğer taraftan bu faaliyetinden dolayı ortaya çıkabilecek riski üstlenmektedir. Bu nedenle girişimcide bulunması gereken bir diğer özellik yöneticilik özellikleridir. Girişimciler birer tamirci, manav, kafeteryacı olabilecekleri gibi büyük işyerleri, alışveriş merkezleri, üretim fabrikaları, holdingleri kuran kişiler de olabilir (Durukan, 2005).

2.2-Girişimciliğin Önemi

Genel olarak incelendiğinde girişimciliğin hem ülkeler için hem de bireyler için önemli olduğunu ifade edebiliriz.

2.2.1. Bireysel Açıdan Önemi

Bireylerin iş yaşamı ile ilgili plan yapması, proje geliştirmesi, fikir sahibi olması, bu projeyi uygulamaya geçirmesi ve bütün bunlar için taşınabilir bir riske katlanması, bireyin ekonomik olarak bilinçli ve özgür davranması açısından önem kazanmaktadır. Girişimcilik özelliklerini ve ruhunu elde eden bireyler, kendilerine öz güvenleri daha fazla olup, iş fikri geliştirme ve uygulama yetenekleri toplum içindeki diğer fertlere göre daha ön plandadır. Birtakım bireyler girişimcilik konusunda bilince, yeteneğe ve özelliklere doğuştan sahip

olabilir. Bununla birlikte bu yetenek ve özelliklerin ortaya çıkarılması, fark edilmesi ve faaliyete geçirilebilmesi için kişinin mutlaka eğitilmesi ve yönlendirilmesi gerekmektedir. Bireyin yenilikçi ve yaratıcı düşünmesi, bu düşünceleri uygulamaya geçirmesi bireyin en büyük kazanımlarından biri olacaktır. Bireylerin yenilikçi, yaratıcı ve girişimci olmaları sadece kendileri için değil aynı zamanda toplumsal açıdan da faydalı sonuçların doğmasına yol açacaktır.

2.2.2. Toplumsal Açıdan Önemi

Toplumların ekonomik olarak kalkınması ve büyümesi yeni iş projelerinin geliştirilip, uygulamaya geçmesine bağlıdır. Bu fikirler sosyal, kültürel alanda olabileceği gibi iktisadi alanda da oluşabilecek fikirlerdir. Bireylerin ve toplumun refah seviyesinin artması ve kalkınması için, o topluma ait tüm maddi ve manevi değerlerin harekete geçirilmesi ve zenginleştirilmesi gerekmektedir. Girişimcilik faaliyetinin toplum içinde gelişmesi durumunda sahip olunan kaynaklar en iyi şekilde kullanılacak ve bu kaynaklar aracılığa ile fırsatlar artabilecektir. Girişimcilik faaliyeti ile birey bir taraftan kendisine fayda yaratırken, diğer taraftan, topluma da önemli derecede katkılar sunacaktır. Toplumun sahip olduğu kaynaklar girişimciler tarafından kullanılabilmesi, toplumun refah ve kalkınmasını artıracaktır (Küçükaltan, 2011, Güreşçi: 2014).

2.3. Girişimcilik Eğitimi

İş dünyasında küreselleşme ile beraber bilgiye ulaşmada ki kolaylık, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş tüm dünyada girişimciliğin önem kazanmasına yol açmıştır. Bu durum kalkınmanın ve refahın önemli bir etkeni olarak görülen girişimcilik ile ilgili araştırmaların artmasına ve hız kazanmasına yol açmıştır. Bu araştırmalarda ele alınan temel konularından biri, girişimcinin sahip olduğu potansiyel ve yeteneğin ortaya çıkarılmasında en önemli hususlardan biri olduğu düşünülen girişimcilik eğitimidir (Özdemir, 2016). Girişimcilik eğitimleri özel olarak bireyde mevcut olan ancak farkına varılamayan girişimcilik ruhunun eyleme geçirilmesi, genel olarak da makro düzeyde ekonomik verilere olumlu katkı sağlaması açısından önem kazanmaktadır.

Girişimcilik eğitiminde temel sorulardan biri girişimciliğin doğuştan mı, yoksa sonradan kazanılmış bir yetenek mi olduğudur. Bu sorunun temel nedeni yapılan girişimcilik tanımlarında doğuştan gelen bir takım özelliklerin vurgulanmasıdır. Ancak girişimcilikle ilgili her ne kadar doğuştan gelen bir takım özellikler vurgulansa da, sahip olunan bu özelliklerin ve potansiyelin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi ve yönlendirilmesi için girişimcilik eğitimi önem kazanmaktadır. Türkiye'nin tarihine ve toplumuna ait özellikler dikkate alındığında girişimcilik eğitimi, biraz daha önemli görülmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'ndan devir alınan ekonomik ve sosyo-kültürel sistemde sermaye ve özel mülkiyet çok zayıf olduğu için girişimcilik faaliyeti oldukça sınırlıydı. Bu sebeple Türkiye, ilk dönemlerde kapitalist bir iktisadi sisteme sahip olamadığından dolayı, 1930'larda devlet eliyle ekonomik düzeni kurma ve sürdürme çabası içerisinde devletçi politikalara ait bir yol izlemişti. Dolayısıyla, her ne kadar o dönemden günümüze, iktisadi alanda birçok değişim ve gelişim olsa bile, sosyolojik açıdan sosyo-kültürel alanda girişimcilik konusundaki değişim aynı hızda olamamıştır. Bu nedenle, ülkemizde girişimcilik anlayışı ve kültürü alanındaki bu eksikliği giderebilmek için girişimciliğe yönelik eğitimler önem kazanmaktadır. Sonuçta girişimcilik eğitimleri hem bireysel potansiyellerin ortaya çıkarılmasında, hem de ülke içinde girişimciliğin geliştirilmesi ve sermaye birikiminin sağlanması açısından önemlidir (Mutlu, 2014).

2007 yılında yaşanan küresel ekonomik krizden dolayı girişimcilik birçok ülkenin politik ve ekonomik kararlarında büyüme ve işsizlik sorunlarının çözümünde bir yol olarak görülmektedir. Ancak girişimcilerin oluşturulması ve geliştirilmesi için makro alanda politikalar oluşturulmalıdır. İhtiyaç duyulan bu politikalardan biri de girişimciliğin harekete geçmesi, oluşması, artması ve desteklenmesi için eğitim programlarıdır (Aksun ve Yıldırım, 2011).

Girişimcilik eğitimi ile ilgili literatür incelendiğinde eğitimin nasıl olacağı ve kimler tarafından verileceğine dair çeşitli görüşler bulunmaktadır. Raposo ve Paço, 'ya göre (2011) girişimcilik eğitimi; bireyin yaşamı boyunca piyasayı gözlemleyerek fırsatları yakalama, yeni projeler üretme, fırsatları değerlendirme becerisi ve iş fikri için kaynak bulma, pazar potansiyelini belirleme, yeni bir işletme kurmak ve sürdürmek, yenilikçi, yaratıcı ve eleştirel tarzda düşünme yeteneğini kapsamaktadır. Bireyin eğilimine, kültürüne, eğitimine, yaşına ve ilgilerine göre farklılık gösterebilen bir süreç olan girişimcilik eğitimi, farklı yöntemlerle, bireylere farklı ortamlarda öğretilmektedir (Valerio vd., 2014).

ABD'de yapılan bir araştırmada eğitim alan bireylerin,

- ✓ Girişimci olma konusunda üç kat daha fazla eğilimli,
- ✓ Kendine ait işte çalışmaya üç kat daha fazla hevesli,

- ✓ Yılda %27'lik bir oranda daha fazla kar elde etmekte,
- ✓ Maddi varlıkları %62 daha fazla olduğu
- ✓ Çalıştığı işte daha fazla memnun oldukları tespit edilmiştir. (Kınay 2006)

Ülkemizde girişimcilik eğitimleri genellikle üniversitelerde ön lisans ve lisans derslerinde verilmektedir. Ancak bu eğitimlerin yeterliliği konusu tartışmalıdır. Çünkü eğitim çatısı altında olmayan, ancak girişimci olmak isteyen bireylerin varlığı toplumda mevcuttur. Girişimcilik eğitimi ile ilgili bu boşluğu doldurmak ve yeni girişimci adayları yaratmak amacıyla Kosgeb girişimcilik eğitimi ve desteği sunmakta, bazı konularda danışmanlık hizmeti de vermektedir. KOSGEB'in "Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esaslarının" 6. maddesinde: "KOSGEB bünyesinde verilen uygulamalı girişimcilik eğitiminin, girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmak ve girişimcileri iş planı kavramı ile tanıştırmakla başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamak amacıyla verildiği, eğitim sonunda girişimci adaylarının kendi iş fikirlerine yönelik iş planlarını hazırlayabilecek bilgi ve deneyimi kazanmalarının hedeflendiği" (Girişimcilik Destek Programları Uygulama Esasları:3) belirtilmiştir. Bu eğitimler de amaç; eğitime katılan girişimci adaylarının potansiyellerini kullanmalarına yardımcı olmak, adayların sahip oldukları iş fikirlerini gerçekleştirmelerine destek olmaktır (Kosgeb. Gov.tr. 2017).

Küresel açıdan incelendiğinde, girişimcilik eğitimlerinde ABD'nin ilk sıralarda yer almaktadır. Amerika'da girişimcilik konusunda ilk eğitim, 1947 yılında "Harvard Business School'da verilmiştir. Konu ile ilgili ilk akademik programlar ise 1960'lı yıllarda başlamış ve 1965'li yıllarda giderek yaygın hale gelmiştir. Avrupa'da ise girişimcilik eğitimi yaygın durumdadır. Ancak gerekli kuruluşlar olmadığı için ne derece gelişmiş olduğunu anlamak zordur. Avrupa'da eğitim kurumları ABD'ye göre daha merkezi ve özeldir. Yani daha esnek bir eğitim söz konusudur (Çetinkaya Bozkurt 2011; <http://in.vestintekirdag.org.tr>, 19 10. 2017'te erişildi).

Avrupa'da girişimcilik eğitimi biraz daha ön plana çıkmakta ve eğitimde uygulamaya önem verilmektedir. Üniversiteler ve araştırma merkezlerinde iş çevrelerine hizmet eden kendi alanında uzman iribat ofisleri bulunmaktadır. İrlanda'da işletme kurmaya karar veren yükseköğrenim mezunu bireylere yönetim ve pratik bilgi desteği sağlayan bir yıl süren işletme destek programı hizmeti verilmektedir. İrlanda yeni bir girişimde bulunma kolaylığı açısından 2. sırada; eğitim ve öğretimde etkinlik bakımından 3. sırada gelmektedir. İngiltere'de belli kolejlerde ve üniversitelerde girişimcilik eğitimi amaçlayan kurslara destek olması amacıyla kamu idaresi tarafından mali kaynaklar ayrılmıştır. Finlandiya'da uygulanan eğitim programlarına girişimcilik konusu eklenmiş olup, öğrencilerin ilk dönemlerde girişimcilik ile tanışmaları sağlanmıştır. Üç adet girişimcilik enstitüsü kurularak, üniversitelerde girişimcilik konusundaki faaliyetler artmıştır. Bununla birlikte okullar ile iş dünyası arasında iş birliği ve dayanışmanın sağlanması amacıyla programlar uygulanmakta; tepe yöneticilerinin okulları ziyaret etmesi, öğrencilerin işletmelerin ziyaret etmesi, öğretmenlere işletme tecrübesi kazandırılması gibi programlar uygulanmaktadır. Avusturya'da girişimcilik eğitimi konusunda orta düzeyde iş idaresi kolejleri kurulmuştur. Lüksemburg'da ilköğretim öğrencilerinin işletmeleri ziyareti şeklinde iş yaşamını tanıtmaları sağlanmaktadır. Ortaöğretim düzeyindeki öğrencilere ekonomideki rolünü ve iş dünyasını tanıtmaya yönelik eğitimler verilmekte ve bu çerçevede işletmelerle sohbet toplantıları düzenlenmektedir (<http://investintekirdag.org.tr/15620156Cu1tZ.pdf>, 09.10.2017).

Avrupa ülkelerinde verilen girişimcilik eğitimleri ülkemizle karşılaştırıldığında, daha erken yaşlarda başladığı, bu eğitimlere daha fazla kaynak aktarıldığı, eğitimlerle beraber işletmeler ve işadamlarının da bu sürece dahil edildiği, dolayısıyla sadece eğitimin teorik yönü ile değil aynı zamanda pratik yönünde önemsendiği görülmektedir.

2.4. Girişimcilik Eğilimi

T.D.K. eğilim kavramını; bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil olarak açıklamaktadır (T.d.k. 15.10.2017). Girişimcilik açısından eğilim ise; bireyin bu faaliyete istekli olması, girişimcilik işini severek ve isteyerek yapması ve bu konuda planlarının olmasını ifade etmektedir.

Girişimciler, girişimcilik faaliyetine başlamadan belli bir süreye kadar girişimcilik eğilimi/niyeti gösterirler. Başka bir ifadeyle, bir takım saikler olmadan bireylerin girişimcilik ile ilgili harekete geçmeleri biraz zordur. Bireylerin ilk etapta girişimcilik davranışına yönelik önemli ölçüde eğilim göstermeleri gerekir (Koe vd., 2012). Sonuç olarak, girişimcilik faaliyeti bireylerin rastgele yaptıkları bir eylem değil, planlı ve programlı seçimlerinin sonucunda bilerek yaptıkları faaliyetlerdir (Obschonka vd., 2010).

Genç nüfus ile yakından ilişkili olan girişimcilik eğilimi, kişinin girişimciliğe istekli olması, girişimcilik faaliyetine yönelmesi, bunun için kendisine olan öz güveni ile yakından ilişkilidir. Genç nüfusun iş dünyasına katılmak ve sürdürülebilmeyi istemeleri, daha atak olmaları ve iş fırsatlarını değerlendirme ve uygulama hususunda diğer yaş gruplarına göre daha enerjik ve hevesli olmaları girişimciliğe olan eğilimlerini

artırmaktadır. Çünkü girişimcilik fikri bir istek, heyecan ve hareketliliği gerektirmektedir. Bu istek ve hareketliliğin genç nüfus arasında girişimciliğe dönüştürülmesi önemli bir kazanım olacaktır. Yükseköğrenim gören nüfusun önemli bir kısmını genç nüfus oluşturmaktadır. Bu nüfusun yükseköğrenimden mezun olduktan sonra iş dünyasına atılmaları, kariyerlerini ve geleceklerini planlamaları gerekmektedir. Bu amaçla gençler aldıkları eğitim ile kazandıkları bilgi, beceri ve yetenekle kamu ve özel sektörde istihdam fırsatları bulabilmektedir. Bir başka açıdan girişimcilik, genç nüfusun iş hayatına atılması ve kendi potansiyelini kullanabilmesi için önemli bir aşamadır. Genç nüfusta bu eğilimin oluşması başta kendileri olmak üzere toplum ve ülke ekonomisi için faydalı sonuçlar doğuracaktır. Gençlerin genellikle devleti bir istihdam kapısı olarak görmeleri ve bu beklentini karşılanmaması sonucu ülke gerçekleri ile yüzleşmeleri ve oluşan ümitsizlikler, aslında gençlerin devlete veya topluma olan güvenlerini de sarsmaktadır. Kendi ayakları üzerinde durabilme ve kendi başlarına mücadele edebilme başarılı bir girişimcilik ile sağlanabilecektir. Girişimcilik eğiliminin oluşmasında, bu yönde kendilerine verilen girişimcilik eğitimlerinin gençlere birtakım fırsatlar sunduğu, girişimcilik potansiyellerini kullanma hususunda yol gösterdiği, onlara yol gösterdiği ve yönlendirdiği, bu yönlendirmenin girişimci adaylarını çoğu kez başarıya ulaşılabildiği de bir gerçektir (Balaban ve Özdemir, 2008; Karabulut, 2009; Ağca ve Kurt, 2007).

3. BULGU VE TARTIŞMALAR

3.1. Araştırmanın Amacı Ve Yöntemi

Araştırmanın amacı Kosgeb tarafından verilen girişimcilik eğitimlerinin, girişimcilerin eğilimleri olan, yenilikçilik, kararlılık, İş gören olmama ve girişimciliğe olan heveslilik üzerinde olumlu bir etkisinin olup olmadığını belirlemek, bu konuda oluşan bilgi dağarcığına katkı sunmak ve araştırmacılara yardımcı olmaktır.

Araştırmada veri toplama işleminde anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan iki ana ölçekte 5'li Likert tipi ifadeler kullanılmıştır. Araştırmaya katılan girişimci adayları ile yüz yüze anket yöntemi ile ulaşılmıştır. Katılımcılara verilen anket formu üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikleri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik 14 ifadeden oluşan ölçek yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise girişimcilik eğitimi ölçmeye yönelik 10 ifadeden oluşan girişimcilik eğitimi ölçeği yer almaktadır. Araştırmada kullanılan anket daha önceden kullanılan (Balaban ve Özdemir 2008; Girginer ve Uçkun: 2004) ve (Bayram,2014) tarafından geliştirilen girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimine etkisi ve bir araştırma başlıklı yüksek lisans tezinden alınmıştır.

3.2. Anakütle Ve Örneklem

Araştırmanın kapsamı Şırnak ili Cizre ilçesinde Eylül-Ekim döneminde İşkur tarafından organize edilen ve Kosgeb tarafından verilen girişimcilik eğitimlerine katılan toplam 75 girişimci adayını kapsamaktadır. Araştırma kapsamında 67 girişimci adayına ulaşılmış ve bu adaylara anket dağıtılmıştır. Bu adaylardan 65'i geri dönüş sağlamış, 5 anket eksik bilgi içerdiğinden araştırmaya dahil edilmemiştir. Değerlendirme toplam 60 anket üzerinden yapılmıştır.

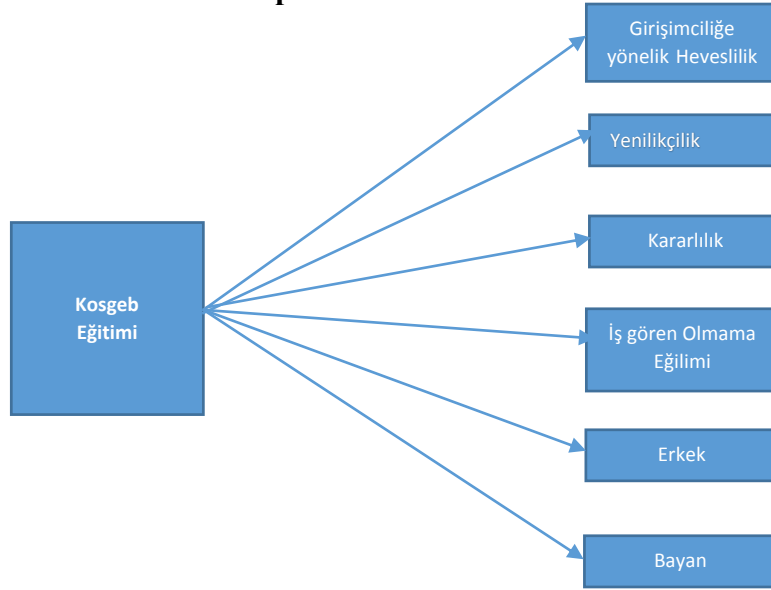
3.3. Araştırmanın Kısıtları

Verilerin sadece Eylül-Ekim dönemi ve bir ilçe ile sınırlı olması araştırmanın en önemli kısıtlarından birini oluşturmaktadır. Anket sayısının çok yüksek olmayışı ve anket dışındaki veri toplama tekniklerinden yararlanılamaması çalışmanın diğer kısıtlarını oluşturmaktadır.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama işleminde anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya katılan girişimci adaylarına ile yüz yüze anket yöntemi ile ulaşılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekler (Balaban ve Özdemir, 2008; Girginer ve Uçkun, 2004) tarafından yapılan çalışmalardan alınan ve (Bayram:2014) çalışmasında kullanılan ölçekler kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan iki ana ölçekte 5'li Likert tipi ifadeler kullanılmıştır. Çalışmaya katılan girişimci adaylarına verilen anketler üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikleri belirlemeye yönelik ifadeler bulunmaktadır. İkinci bölümde ise kararlılık, iş gören olmama, girişimciliğe yönelik heveslilik ve iş gören olmama alt boyutlarından oluşan girişimcilik eğilimini ölçmeye yönelik toplam 14 ifadeden oluşan ölçek yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise girişimcilik eğitimi ölçmeye yönelik toplam 10 ifadeden oluşan girişimcilik eğitimi anketi bulunmaktadır.

3.5. Araştırmanın Modeli Ve Hipotezleri

Şekil:1. Kosgeb girişimcilik eğitiminin girişimci adayların girişimcilik eğilimlerine (Girişimciliğe yönelik heveslilik, Yenilikçilik, Kararlılık, İş gören olmama eğilimi) etkisi.

Araştırmanın Hipotezleri

- ✓ Girişimcilik eğitimi girişimciliğe yönelik heveslilik eğilimi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.
- ✓ Girişimcilik eğitimi yenilikçilik eğilimi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.
- ✓ Girişimcilik eğitimi kararlılık eğilimi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.
- ✓ Girişimcilik eğitimi iş gören olmama eğilimi üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir.

3.6. Metot

Verilerin analizi konusunda; Tanımlayıcı istatistikler frekans, yüzde, ortalama, standart sapma değerleri ile sunulmuştur. Çalışmadaki soru gruplarının faktör yapısını tespit etmek amacı ile Açıklayıcı faktör analizi uygulaması yapılmıştır. Boyutların iç tutarlılığının test edilmesi amacı ile Co. Alpha analizi kullanılmıştır. Boyutlar arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amacı ile korelasyon analizi uygulanmıştır. Boyutlar arasındaki ilişkinin modellenmesi ve çoklu olarak gösterilmesi amacı ile Regresyon analizi yapılmıştır. Çalışmada 0,05'den küçük p değerleri istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Analizler SPSS 22.0 paket programı ile yapılmıştır.

3.7. Güvenilirlik Ve Geçerlilik Analizleri

Anket çalışmasında Girişimcilik ile ilgili 14 adet ifadenin güvenilirliğinin test edilmesi amacı ile Co. Alpha analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda Co. Alpha katsayısı 0,85 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen katsayı ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Bunun sonucu olarak çalışmadan herhangi bir soru çıkarmaya gerek olmadığı görülmektedir. Güvenilirlik analizinin ardından yapı geçerliliğinin test edilmesi amacı ile 14 ifadenin bulunduğu ölçeğe faktör analizi uygulaması yapılmıştır.

Tablo: 1 Girişimcilik Alt Boyutları

Girişimcilik Alt Boyutları	Açıklanan varyans (%)	KMO	İç tutarlılık
Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	24,70	0,81	0,79
Yenilikçilik	24,63		0,75
Kararlılık	10,91		0,72
İş Gören Olmama Eğilimi	10,80		0,70

Faktör analizi sonucunda 4 adet alt boyut tespit edilmiştir. Bu boyutlar Girişimciliğe Yönelik Heveslilik, Kararlılık, Yenilikçilik ve İş Gören Olmama Eğilimi boyutu olarak adlandırılmıştır. Faktör analizinde hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,81 olarak tespit edilmiştir. Bu katsayı yapılan 60 adet anketin faktör yapısını orta koymak için yeterli sayıda olduğunun göstergesidir. Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlet testi sonucuna göre ($p=0,01, p<0,05$) elde edilen boyutlar yapısal olarak anlamlıdır.

Elde edilen 4 boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %71'ini oluşturmaktadır. Boyutlar incelendiği zaman Girişimcilik Yönelik Heveslilik boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %24,70, iç tutarlılığı ise 0,79 olarak tespit edilmiştir. Yenilikçilik boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %24,63, iç tutarlılığı ise 0,75 olarak tespit edilmiştir. Kararlılık boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %10,91 iç tutarlılığı ise 0,72 olarak tespit edilmiştir. İş Gören Olmama Eğilimi boyutunun açıklanan varyans yüzdesi %10,80, iç tutarlılığı ise 0,70 olarak tespit edilmiştir. Girişimcilik ile ilgili 14 adet ifadenin güvenilirliğinin ve yapı geçerliliğinin sağlandığı görülmüştür.

Tablo: 2 Girişimcilik Eğitimi

Girişimcilik Eğitimi	Açıklanan varyans (%)	KMO	İç tutarlılık
Girişimcilik Eğitimi Ölçeği	44,70	0,91	0,85

Anket çalışmasında Girişimcilik Eğitimi ile ilgili 10 adet ifadenin güvenilirliğinin test edilmesi amacı ile Co. Alpha analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda Co. Alpha katsayısı 0,85 olarak tespit edilmiştir. Faktör analizi sonucunda tek bir temel boyut tespit edilmiştir. Bu boyutlar Girişimcilik Eğitimi boyutu olarak adlandırılmıştır. Faktör analizinde hesaplanan KMO örneklem yeterlilik katsayısı 0,70 olarak tespit edilmiştir. Bu katsayı yapılan 60 adet anketin faktör yapısını orta koymak için yeterli sayıda olduğunun göstergesidir. Ayrıca faktör yapılarının anlamlılığının test edildiği Bartlett testi sonucuna göre ($p=0,01, p<0,05$) elde edilen boyutlar yapısal olarak anlamlıdır. Elde edilen temel boyut toplam varyansın yaklaşık olarak %44,34'nü oluşturmaktadır.

3.8. Katılımcıların Özellikleri

Çalışmaya dahil edilen katılımcıların %13'ü kadın ve %87'si erkek bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %3'ü 20 yaş ve altı, %53'ü 20-30 yaş, %38'i 31-40 yaş, %5'i 41-50 yaş arasında olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %55'i evli ve %45'i bekar bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların %5'i okuryazar, %13'ü ilköğretim, %38'i ortaöğretim, %40'ı lisans, %3'ü lisansüstü düzeyde eğitime sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo: 3 Katılımcıların Özellikleri

Cinsiyet	n	%
Kadın	8	13,3
Erkek	52	86,7
Yaş	n	%
20 Yaş Ve Altı	2	3,3
20-30	32	53,3
31-40	23	38,3
41-50	3	5,0
Medeni Hal	n	%
Evli	33	55,0
Bekar	27	45,0
Eğitim	n	%
Okuryazar	3	5,0
İlköğretim	8	13,3
Ortaöğretim	23	38,3
Lisans	24	40,0
Lisansüstü	2	3,3
Aylık Gelir	n	%
0-1000	34	56,7
1000-2000	17	28,3
2000-3000	6	10,0
3000-5000	3	5,0
Girişimcilik Deneyimi	n	%
Evet	12	20,0
Hayır	48	80,0
Kariyer Planı	n	%
Kamu	9	15,0
Özel Sektör	6	10,0
Aile Yanında	1	1,7
Kendi İşini Kurmak	43	71,7
Diğer	1	1,7

Katılımcıların %57'si 0-1000 TL, %28'i 1000-2000 TL, %10'u 2000-3000 TL ve %5'i 5000 TL ve üzerinde aylık gelire sahip olduğunu ifade etmektedir. Katılımcıların %20'nin daha önceden girişimcilik deneyimine sahip olduğu görülmüştür. Katılımcıların gelecekteki kariyer planları içinde %15 ile kamu, %10 ile özel sektör, %2 ile aile yanı, %71 ile kendi işini kurmak ve %2 ile diğer planların olduğu görülmüştür.

Tablo:4 Girişimcilik Eğitimi ve Girişimcilik Eğilimi arasındaki ilişkinin incelenmesi

Boyutlar	Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	Yenilikçilik	Kararlılık	İş Gören Olmama Eğilimi	Girişimcilik Eğitimi
Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	r = 1 p				
Yenilikçilik	r = ,087 p = ,507	1			
Kararlılık	r = ,446** p = ,001	,300*	1		
İş Gören Olmama Eğilimi	r = -,131 p = ,318	,092	-,217	1	
Girişimcilik Eğitimi	r = ,548** p = ,001	,024	,582**	-,275*	1

Katılımcıların girişimcilik eğitimi boyutu ile Girişimciliğe Yönelik Heveslilik boyutu arasında pozitif yönde orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (r=0,548, p=0,001, p<0,01).

Katılımcıların girişimcilik eğitimi boyutu ile yenilikçilik boyutu arasında anlamlı ilişki yoktur (r=0,024, p=0,854. p>0,05).

Katılımcıların girişimcilik eğitimi boyutu ile kararlılık boyutu arasında pozitif yönde orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (r=0,582, p=0,001. p<0,01).

Katılımcıların girişimcilik eğitimi boyutu ile İş Gören Olmama Eğilimi boyutu arasında negatif yönde zayıf düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir (r=-0,275, p=0,03, p<0,01).

3.9. Girişimcilik Eğitimi Ve Girişimcilik Eğilimi Arasındaki İlişkinin Modellenmesi

Çalışmada alt boyutları arasındaki ilişkinin modellenmesi amacı ile regresyon analizi uygulaması yapılması uygun olacaktır. Tasarlanan ilk modelde girişimcilik eğitimi temel boyutu ile girişimcilik alt boyutlarının kendi aralarında ne kadar ilişkili olacağı alt boyutlar bazında incelenecektir. Regresyon modelinde modelin anlamlı olup olmadığının belirlenmesi amacı ile üç temel analiz sonucunda gerekli sonuçların elde edilmesi gerekir. Bunlar sırası ile R² değeri, modelin anlamlılığı ve katsayıların anlamlılığı olarak sıralanabilir. Bu üç temel konudan biri bile istenen normlara uygun değilse regresyon modelinden bahsetmek mümkün değildir. Katsayıları anlamlı olarak bulunmayan değişkenler modelden çıkartılıp analiz yeniden yapılır.

Tablo: 5 Girişimcilik Eğitimi ve Girişimcilik Eğilimi arasındaki ilişkinin Modellenmesi

Bağımlı Değişken (Y)	R ²	Model	Girişimciliğe Yönelik Heveslilik	Yenilikçilik	Kararlılık	İş Gören Olmama Eğilimi
			Katsayılar (β)			
Girişimcilik Eğitimi	0,423	F=22,60 p=0,001	0,360 p=0,001	Modelde yok	0,422 p=0,001	Modelde yok

Elde edilen ilk girişimcilik eğitimi boyutuna etki eden girişimcilik alt boyutlarından Girişimciliğe Yönelik Heveslilik ve Kararlılık alt boyutları olduğu tespit edilmiştir. Modelin matematiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir (F=22,60, p=0,001, p<0,05). Modeldeki Girişimciliğe Yönelik Heveslilik ve Kararlılık alt boyutları katsayılarının (β) da anlamlı olduğu tespit edilmiştir (t_{gyh}=5,44, t_k=6,37, p=0,001 p<0,05). Bu boyutlarından girişimcilik eğitimi boyutundaki değişimleri açıklama yüzdesinin %42 civarlarında olduğu tespit edilmiştir (R²=0,423). Yenilikçilik Ve İş Gören Olmama Eğilimi boyutları modelde yer alamamaktadır (yenilikçilik eğitimi ile modellenilebilir düzeyde ilişkili değildir).

Elde edilen matematiksel Model 1;

$$Y (\text{Girişimcilik Eğitimi}) = 0,36 * (\text{Girişimciliğe Yönelik Heveslilik}) + 0,422 * (\text{Kararlılık})$$

Modele göre girişimcilik eğitimine etki eden en önemli değişkeninin Kararlılık alt boyutu olduğu tespit edilmiştir. Kararlılık alt boyutundaki bir birimlik bir artış girişimcilik eğitimi boyutunda 0,422 birimlik bir artışa neden olurken, Girişimciliğe Yönelik Heveslilik boyutundaki bir birimlik bir artış girişimcilik eğitime düzeyine 0,36 birimlik bir artışa neden olacaktır. Model’de girişimcilik eğitime ile girişimcilik düzeyi arasındaki ilişkinin kısmen modellenebilir olduğu (Girişimciliğe Yönelik Heveslilik ve Kararlılık alt boyutları ile ilişkili olduğu görülürken, Yenilikçilik Ve İş Gören Olmama Eğilimi boyutları ile ilişkili olmadığı) tespit edilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimci mevcut piyasa koşullarında insan ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla mal veya hizmet üretmek için üretim faktörlerini bir araya getiren, ekonomik bir değer yaratan, kar amacı güden ve risklere katlanan kişidir. Girişimcilik küreselleşen dünyamızda gerek bireysel gerekse ülkeler açısından gittikçe önem kazanan bir kavram olmaktadır.

İnsanlık tarihi kadar eski bir faaliyet olan girişimcilik kavramı bireysel ve toplumsal açıdan önemli olması nedeni ile ilgili literatürde üst sıralarda yerini korumaktadır. Ülke ekonomisinin kalkınmasında, ekonomik büyümede, işsizlikle mücadelede ve rekabetçi bir güç olmada girişimcilik faaliyeti bir yol ve yöntem olarak kabul görmektedir. Bu önemi ile birlikte özellikle genç nüfusun iş dünyasına atılmasında, kendilerine ait bir ekonomik faaliyet gerçekleştirmelerinde, ekonomik olarak özgürlüklerini kazanma ve kendi ayakları üzerinde durabilmeleri açısından da girişimcilik değerine değer katmaktadır.

Girişimciliğin bu denli önem kazanmasına karşılık kamu idareleri ve sivil toplum örgütleri girişimciliğin gelişmesi, önünde ki engellerin kaldırılması, girişimcilerin ihtiyaç duyduğu finansal sorunları çözmeleri ve yeni girişimcileri iş dünyasına kazandırabilmeleri amacıyla yoğun bir çaba içine girmektedirler. Bu çabalardan biri de Kosgeb’in yeni girişimci adaylarına bir takım destekler vermek ve sahip oldukları iş fikirlerini hayata geçirmek için yol göstermek amacıyla vermiş olduğu girişimcilik eğitimleridir. Bu çalışmamızda Kosgeb’in vermiş olduğu bu eğitimlerin girişimcileri hangi yönde etkilediği, bir başka ifade ile bu eğitimlerin ilgili literatürde kararlılık, heveslilik, yenilikçilik ve iş gören olmama boyutlarından oluşan girişimcilik eğilimini hangi yönde etkilediğini belirlemektir.

Kosgeb’in verdiği girişimcilik eğitimlerine katılan girişimci adaylarına yönelik olarak yapılan araştırma sonucunda elde edilen analiz sonuçlarına göre; Kosgeb girişimcilik eğitimlerinin, girişimci adaylarının girişimcilik eğiliminin alt boyutlarından olan kararlılık üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğudur. Girişimcilik konusunda belli bir fikri ve iş planı olan girişimci adaylarına verilen bu eğitimlerin mevcut olan kararlarını biraz daha cesaretle ve istekle eyleme geçirmelerini sağlamış olabileceği ifade edilebilir. Kosgeb eğitimlerinde özellikle pazar, hedef pazar, tanıtım, planlama, koordinasyon, finansman, iletişim vb. konularında verilen bilgiler girişimci adaylarının zihinlerindeki bir takım sorulara cevap verebildiği ve bu tereddütleri ortadan kaldırarak kararlılıklarını artırdığı sonucuna ulaşılabılır.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer sonuç ise Kosgeb girişimcilik eğitimlerinin girişimci adaylarının, girişimcilik eğiliminin bir alt boyutu olan girişimciliğe olan heveslilik üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğudur. Bireyler ekonomik amaçlar başta olmak üzere çeşitli amaçlarla (statü kazanma, istihdam yaratma, sosyal sorumluluk vb.) girişimciliğe heveslenirler ve yönelirler. Kosgeb eğitimlerinde girişimci adaylarına verilen eğitim süresince bu amaçlarına ulaşmak ve başarabilmek için nelerin yapılabileceğinin anlatılması, sahip oldukları iş projelerini uygulamaya geçirip başarılı olmaları halinde hem kendilerine iş imkanı sağlayıp kar elde edebilecekleri, hem de toplumsal açıdan istihdama ve büyümeğe katkı sunacakları, insanların ihtiyaçları olan mal ve hizmetleri üretebilecekleri, kendilerine ve çevrelerine faydalı bireyler olarak toplumda yerini alabilecekleri konularının anlatılması bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olduğu ifade edilebilir.

Kosgeb’in girişimcilik eğitimlerinin girişimci adaylarının girişimcilik eğilimlerinin belirli bir bölümünü bile olsa olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ancak bu eğitimlerin sadece teorik olarak değil aynı zamanda uygulamalı olarak da yapılması etkinliği ve verimliliği artıracaktır. Bununla birlikte girişimci adayları ile sektörde ve piyasa şartlarında başarılı olmuş girişimcilerinde bu eğitimlere katılarak tecrübelerini ve bilgi birikimlerini adaylarla paylaşmaları girişimci adaylarının eğilimlerini olumlu yönde etkileyebileceği ifade edilebilir.

Kosgeb’in girişimci adaylarına vermiş olduğu söz konusu eğitimlerin sadece girişimci adaylarına değil daha geniş kitlelere ulaştırılarak girişimcilik yönünde eğilimlerin artması sağlanabilir. Özellikle nüfusun genç ve dinamik olduğu ülkemizde, bu gücün harekete geçmesi, iş dünyasında yerini alması, ülke ekonomisine katkı sağlayabilmesi noktasında kosgeb eğitimlerinin önemli bir fonksiyonu yerine getirebileceği ifade edilebilir.

Bu amaçla Kosgeb ve Milli Eğitim Bakanlığı ortaklaşa programlar düzenleyerek, genç nüfusun girişimcilikle tanışması sağlanabilir. Bu durumda kendi işini kurabilen, kendine ve toplumuna faydalı bir nesil yetiştirerek kamudan iş bekleyen bireyler değil, kamunun yükünü paylaşan bireyler yetiştirilebileceği sonucuna varabiliriz.

KAYNAKÇA

Ağca, V. & Kurt, M. (2007). İç Girişimcilik ve Temel Belirleyicileri, Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Say: 29, 83–112.

Arıkan, S. (2004) Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı güncel Konular, Ankara: Siyasal Kitabevi, Genişletilmiş 2. Baskı.

Askun B., Yıldırım N. (2011). Insights On Entrepreneurship Education In Public Universities In Turkey: Creating Entrepreneurs Or Not? Procedia - Social and Behavioral Sciences Volume 24, 2011, Pages 663–676

Balaban, Ö. ve Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya Üniversitesi örneği. Girişimcilik ve kalkınma dergisi, 3(2), 134-148.

Balaban, Ö.& Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerindeki Etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF Örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 3(2), 133–147.

Bayram, N.G. (2014) Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerine etkisinin incelenmesine yönelik bir araştırma, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, yayınlanmamış yüksek lisan tezi

Çetinkaya B. Ö. (2011). “Dünyada ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi: Başarılı Girişimciler ve Öğretim Üyelerinden Öneriler”. Detay Yayınları 438

Durukan, T. (2005) , Küreselleşme ve Çokuluslu İşletmecilik, Nobel Yayınları, Ankara.

Eyüpoğlu, D. (2007) Girişimcilik Eğitimleri, Ankara: MPM Yayınları.

Girginer, N. ve Uçkun, N. (2004). İşletmecilik eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimciliğe bakış açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerine yönelik bir uygulama. 3. Ulusal bilgi, ekonomi ve yönetim kongresi bildiriler kitabı (ss.783-795), Eskişehir.

Girginer, N. ve Uçkun, N. (2004). İşletmecilik eğitimi alan lisans öğrencilerinin girişimciliğe bakış açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerine yönelik bir uygulama. 3. Ulusal bilgi, ekonomi ve yönetim kongresi bildiriler kitabı (ss.783-795), Eskişehir.

Güreşçi, E. (2014) girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma: ispir hamza polat myo örneği, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (9:1) 2014

<http://in.vestintekirdag.org.tr>, 19 Ekim 2017’de erişildi).

Karabulut, A.T. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerini ve Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma, Marmara Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi, 26 (1), 331–356.

Kinay, H. F. (2006). Girişimcilik Kalkınma ve Rekabet İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.

Koe, W.L., Sa’ari, J.R., Majid, I.A. ve Ismail, K. (2012). Determinants of Entrepreneurial Intention of Millennial Generation, Procedia- Social and Behavioral Sciences, 40, 197-208.

Küçükaltan, D. (2011). Genel Bir Yaklaşımla Girişimcilik, <http://girisim.comu.edu.tr/dergi/1/4in1/kucukaltan.pdf>.

MC Larty, R. (2005). “Entrepreneurship among Graduates: Towards A Measured Response”, The Journal of Management Development, 24(3), s.223-243.

Mutlu, S. (2014) Kosgeb’in Uygulamalı Girişimcilik Sertifikası Eğitimi Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Girişimcilik Potansiyelleri ve Eğilimleri Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (9:1) 2014 Journal of Entrepreneurship and Development

Obschonka, M., Silbereisen, R.K., & Schmitt-Rodermund, E. (2010) Entrepreneurial Intention a Developmental Outcome, Journal of Vocational Behavior, 77, 63-72.

Özdemir, P., (2016) Girişimci Üniversiteler ve Türkiye’de Girişimcilik Eğitimi, Doktora Tezi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi SBE,

Raposo, M. ve Arminda do P. (2011). “Entrepreneurship education: Relationship between education and entrepreneurial activity”, *Psicothema*, 23(3), s.453–457.

Türk Dil Kurumu, Türkçe Sözlük, Akşam Sanat Okulu Matbaası, Ankara 2005.

Valerio, A., Brent P. & Alicia R., “Entrepreneurship Education and Training Programs around the World: Dimensions for Success, Washington D. C.: The World Bank, 2014.

Yaghoubi, N.M. ve Ahmadi, F., “Factors Affecting the Women Entrepreneurship in Industrial Section”, *European Journal of Social Sciences*, 17/1, 2010, 88-95.

(Kosgeb. gov.tr. 2017). Erişim Tarihi. 08.10.2017

(T.d.k. 15.10.2017).